

HANDOUT

Plán Bloku expertů – podzimní semestr 2011, Okruhy témat: Politika, ekonomie.

"Stát a státní firmy - řídí stát svoje firmy nebo firmy svůj stát?"

Martin Fadrný, Ekologický právní servis

Korupce:

- Zneužití postavení při rozhodování (ve veřejné pozici nebo roli) motivované snahou po zisku (finančním nebo statusovém)
- Schopnost instituce korupci potlačovat je indikátorem kvality instituce

Klientelismus:

- Rozdělování statků / rozhodování ... neprobíhá podle neosobních pravidel ale podle potřeb lidí zapojených do určité klientelistické sítě

(Volejníková, Korupce v ekonomické a politické praxi)

Robert Klitgaard:

„...vaše HDP má možnosti Norska, jenže vyspělost vašich úřadů a politiky je na úrovni Senegalu“

(Rozhovor, Hospodářské noviny, 10.1.2011)

Světové ekonomické fórum (WEF):

V roce 2010 se prakticky ve všech kritériích, kde se vyskytuje slovo „public“, Česká republika pohybuje okolo 100. místa na světě.

(Global Competitiveness Report 2010-2011, <http://gcr.weforum.org/gcr2010/>)

NERV (Kohout):

Přes veřejné zakázky prochází zhruba 17,5 % HDP což je v roce 2010 kolem 640 mld. Kč.

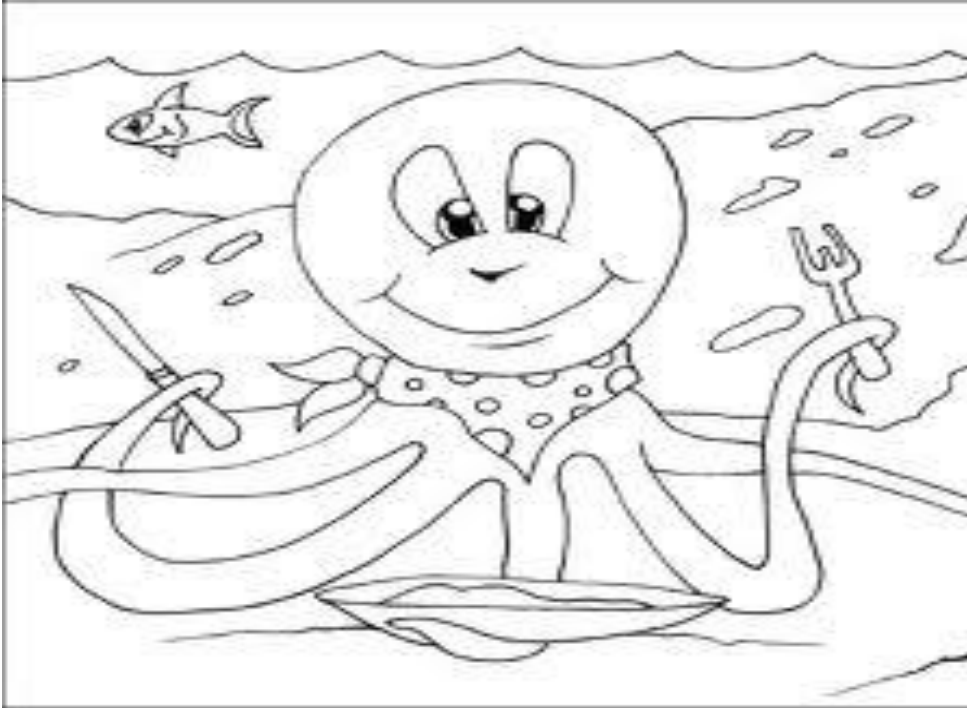
„Budeme-li poněkud optimisticky pracovat s odhadem pouhých deseti procent neefektivně vynaložených v rámci těchto zakázek, dojdeme k částce kolem 64 miliard.“

(Boj proti korupci, NERV, 2011,

<http://www.vlada.cz/cz/ppov/ekonomicka-rada/dokumenty/nerv-boj-proti-korupci--84722/>)

Jak funguje korupce a klientelistické sítě? A co se s tím dá dělat?

a) Z našich peněz:

- Veřejné zadávání
- Státní a obecní firmy

b) Co se za ně dá koupit:

- Rozhodování úředníků a politiků
 - o <http://www.prunerov.cz/>
 - o <http://www.prunerov.cz/press/neuveritelne-ministryni-ktera-rozhodne-o-prunerovu-ma-byt-jeho-byvala-tiskova-mluvci-94>
 - o <http://eps.cz/cz2296397tz/tiskove-zpravy/>
 - o http://aa.ecn.cz/img_upload/8d7362970723bd7ec5a17e791cf88d95/Analyza_urednici_2010.pdf
- Zákony
 - o <http://eps.cz/cz2309901tz/tiskove-zpravy/>
 - o <http://eps.cz/cz2288880pr/pripady/>
- Financují politické strany

eps brno

Dvořákova 13, 602 00 Brno
Tel.: +420 545 575 229
Fax: +420 542 213 373
IČ: 653 414 90

eps tábor

Příběnická 1908, 390 01 Tábor
Tel.: +420 381 253 904
Fax: +420 381 253 910

Veřejné zadávání:

- zhruba 17,5 % HDP což je v roce 2010 kolem 640 mld. Kč
- kauzy:

D8 a D11:

Závěry analýzy Cena dálnic (EPS a Oživení, 2009):

1. Investor (ŘSD) špatně stanovil výši plánovaných investic u staveb dálnic D8a D11 v investičním záměru. U dálnice D8 se cena investice v průběhu let 1999 – 2007 zvýšila dokonce o 133%.

2. Každoročně schvalované náklady v rozpočtu SFDI na dálnici D8 byly do r. 2007 nereálné, na přelomu let 2006/2007 došlo k absolutnímu nárůstu rozpočtu o 75%, z 8,1 mld. Kč (2006) na 14,7 mld. Kč (2007). Politická rozhodování tak bylo založeno na nepravých údajích.

(http://aa.ecn.cz/img_upload/98a9a0fe3779d35f22dc8d93fe87df89/kde_se_ztracaji_mld_LD.pdf)

Pruněrov, kotle:

ČEZ a.s. obnovuje v ČR tři hnědouhelné elektrárny: v Tušimicích, Ledvicích a Pruněrově, celkem hodlá investovat kolem 100 miliard korun. EPS shromáždil data a studie, které ukazují, že by ČEZ mohl tyto stavět elektrárny mnohem levněji - o desítky miliard.

Nejdražší elektrárny v OECD

Podle ročenky Mezinárodní energetické agentury (IEA) staví ČEZ uhelné elektrárny nejdraž ze všech zemí OECD. Nejlevněji staví v Austrálii s průměrnými investičními náklady 1 802 USD/kWe, nejdražší náklady má ČEZ: 3 485 USD/kWe. To znamená, že kdyby se ČEZu podařilo snížit náklady na elektrárny alespoň na průměr zemí OECD, ze 100 investovaných miliard by ušetřil rovných třicet!

(<http://prunerov.cz/argumenty/argumenty>)

Státní a obecní firmy

Následujících 13 největších státních podniků měly dohromady v roce 2010 příjem kolem 300 miliard korun (asi 12% českého HDP, asi 1/3 objemu státního rozpočtu), jejich souhrnný čistý zisk je asi 40 mld. Kč (z toho 34 mld. ČEZ)

Státní podniky, 2010, v mil. Kč

	Celkové příjmy	čistý zisk	peníze od státu	peníze do státu
ČEZ	102 362	34 762	0	28 643
ČD (2009)	42 504	-1003	13 355	4 617
ČD Cargo	15 879	-427	190	1 095
Čepro	53 120	776	0	300
Čeps	15 367	1 701	0	544
Česka pošta (2008)	20 277	293	0	3 543
Česke aerolinie	21 478	76	2 540	685
DP Praha	17 760	2 634	12 767	2 595
DP Brno	2 945	215	2 068	333
DP Ostrava	1 944	11	1116	222
Letiste Praha	5 594	990	0	461
Mero	2 011	335	0	134
Lesy CR (2009)	9 131	582	306	738

Finanční toky mezi státní kasou a těmito podniky jsou následující:

- Stát rozdál na dotacích dohromady 32 miliard, příjemci jsou zejména dopravní podniky.
- Od podniků získal celkem 43 miliard korun, ovšem z toho 28 bylo od ČEZu (6 mld. na daních, 1,5 mld. na sociálním a zdravotním pojištění a přes 20 mld. na dividendách).

Studie ZINDEX:

- „S anonymními akciemi se státu dodává až o 70 % draž“

(<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/jiri-skuhrovec.php?itemid=14102>, http://zindex.cz/data/2011-08-30-studie_listinne-akcie-na-majitele-ve-verejnych-zakazkach.pdf)

Doporučeními OECD zaměřené na dobrou správu státem vlastněných podniků:

OECD, Organizace pro ekonomický rozvoj a spolupráci,¹ je mezinárodní organizace založená v roce 1960. OECD vytvořila, mimo jiné, právně nezávazné doporučující dokumenty, týkající se správy a řízení státem vlastněných podniků. Tyto doporučení, **OECD Guidelines on Corporate Governance** a související **OECD Guidelines on Corporate Governance of State-owned Enterprises**, se staly mezinárodně uznávanými standardy správy a řízení podniků, které v nějaké podobě² dodržuje 34 členských států OECD (včetně USA, Japonska, Kanady, Norska, Velké Británie, Německa, Maďarska, Rakouska, Polska a Slovenska).³ Doporučení OECD nejsou právně závazná, představují však standard kvalitního a transparentního výkonu správy tohoto typu veřejného majetku.

A) Externí kontrola hospodaření státních podniků – Nejvyšší kontrolní úřad

Situace v ČR: NKÚ nemá pravomoc kontrolovat tento typ firem (jen státní podniky)

Seminář v PS 19. května 2011 k tématu kontroly státních firem ze strany NKÚ:

Video: <http://eps.cz/cz2287233pr/pripady/>

MAREK BENDA: NKÚ do ČEZu nepustím, nechci superúřad

Video: <http://www.youtube.com/watch?v=On0tRGKrnPU>

¹ V Originále „Organisation for Economic Co-operation and Development“.

² Bližší informace obsahuje např. Corporate Governance of State-Owned Enterprises: A survey of OECD countries, dostupný z: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/governance/corporate-governance-of-state-owned-enterprises_9789264009431-en

³ Kompletní seznam členských států je k dispozici z: http://www.oecd.org/document/10,2340,en_2649_201185_1889402_1_1_1_1,00.html

B) Další doporučení OECD:

Doporučení OECD	Je / není v České republice dodržováno
Existence vlastnické politiky státu	Ne
Existence nominačního výboru pro SVP	Ne
Požadavky na odborné znalosti a zkušenosti uchazečů o členství v orgánech SVP	Pouze v případě státních podniků, od požadavku se lze bez dalšího odchýlit
Požadavek bezúhonnosti uchazečů o členství v orgánech SVP	Pouze v akciových společnostech, a to jen omezeně
Stanovení maximálního počtu funkcí, které může člen orgánu SVP současně vykonávat	Ne
Pravidelné (sebe)hodnocení výkonu orgánů SVP	Ne
Existence výboru pro odměňování	Ne
Transparentnost systému odměňování členů orgánů SVP	Zčásti dodržováno, i přes zlepšení situace v roce 2010 stále existuje řada mezer v právní úpravě
Existence výroční zprávy o všech SVP	Ne
Princip „dodržuj nebo vysvětli“	Ne